

Wyjaśnienia do wezwania SC-I.1331.14.2026 - szczególna istotność dla interesu publicznego (wniosek z 18 sierpnia 2026 r.)

[imię i nazwisko usunięte]

[adres usunięty], [adres usunięty]

[e-mail usunięty]

adres do doręczeń elektronicznych: [ADE usunięty]

Wojewoda Małopolski

Wydział Spraw Cudzoziemców

Dotyczy: SC-I.1331.14.2026 - wezwanie z 25 września 2026 r.

Wyjaśnienia w sprawie szczególnej istotności dla interesu publicznego

Załącznik nr 2 do pisma przewodniego w sprawie SC-I.1331.14.2026. Dziękuję za uwzględnienie wyjaśnień zawartych we wniosku. Odpowiadam na trzy pytania wezwania w odniesieniu do części, które po zawężeniu dokonanych w piśmie przewodnim pozostają, a które Urząd mógłby uznać za przetworzone.

I. Po zawężeniu wniosek nie wymaga przeglądania akt

Zawężony wniosek dotyczy: liczby skarg przekazanych do sądu w latach 2024-2026; odpowiedzi, czy Urząd co do zasady powołuje art. 100d ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w odpowiedziach na skargi; treści wzoru odpowiedzi, jeżeli istnieje; odpowiedzi, czy Urząd przekazuje ponaglenia Szefowi Urzędu do Spraw Cudzoziemców; informacji, czy istnieje ścieżka rozpatrywania próśb o przyspieszenie i czy ma spisane kryteria. Na pytania w tym kształcie inne urzędy odpowiedziały wprost, bez przeglądania akt. Wojewoda Kujawsko-Pomorski (BW.II.1331.216.2026 z 1 września 2026 r.) poinformował, że powoływał się na art. 100d „we wszystkich odpowiedziach dotyczących skarg na bezczynność i przewlekłość”, a 22 września 2026 r., że „nie przekazywał w latach 2024 – 2026 ponagleń Szefowi Urzędu do Spraw Cudzoziemców w trybie artykułu 37, paragraf 4 Kodeksu postępowania administracyjnego”. Wojewoda Podlaski (OB-II.1331.19.2026.PT z 1 września 2026 r.): „Oddział przywołuje rzeczoną podstawę prawną w każdej odpowiedzi na skargę na bezczynność/przewlekłość.” Wojewoda Łódzki (BW-III.1331.35.2026 z 26 sierpnia 2026 r.) odpowiedział co do zasady, że przepis ten jest „wskazywany w stanowiskach organu w sprawach, których dotyczy, jednak nie stanowi on wyłącznej podstawy wniosku o oddalenie skargi”. Liczbę skarg przekazanych do sądu podali m.in. Wojewoda Lubuski, Wojewoda Warmińsko-Mazurski, Wojewoda Podkarpacki i Wojewoda Łódzki.

II. Odpowiedzi na pytania wezwania

1. Zagadnienie. Czy strona postępowania pobytowego ma w okresie obowiązywania art. 100d jakikolwiek skuteczny środek przeciw przewlekłości. Ponaglenie jest - według pisemnych odpowiedzi kilku wojewodów - pozostawiane bez rozpoznania i nie trafia do organu wyższego stopnia. Pozostaje skarga do sądu, w której organ powołuje art. 100d, podczas gdy Naczelny Sąd Administracyjny odmawia stosowania tego przepisu (II OSK 2921/24, II OSK 2940/24, II OSK 1087/25), a jego zgodność z prawem Unii bada Trybunał Sprawiedliwości UE (C-254/25). Pytanie brzmi, czy tak jest w całym kraju i w jakiej skali.

2. Wykorzystanie dla dobra ogółu. Zestawienie szesnastu urzędów wojewódzkich, z podaniem źródła każdej informacji, udostępniane publicznie i przekazywane instytucjom, które tę sprawę prowadzą: Rzecznikowi Praw Obywatelskich (sprawa XI.541.22.2025; 18 września 2026 r. przekazałem mu pismo MSWiA z 16 września 2026 r.), Najwyższej Izbie Kontroli (KZK-KZC.402.1720.2026, pismo z 18 września 2026 r.), parlamentarzystom oraz w toku prac nad projektem UD408 (moje uwagi opublikowało Rządowe Centrum Legislacji w konsultacjach projektu nr 12412103). Sekretariat Europejskiej Karty Społecznej Rady Europy potwierdził 27 sierpnia 2026 r., że przygotowane przeze mnie opracowanie, oparte na dokumentach polskich organów, uwzględni przy najbliższym badaniu postanowień nieprzyjętych przez Polskę (art. 22 Karty).

3. Znaczenie poszczególnych kategorii. Liczba skarg pokazuje, ilu ludzi korzysta z jedynej pozostałej drogi. Informacja o powoływaniu art. 100d - czy organy powołują w sądzie przepis, którego Naczelny Sąd Administracyjny w powołanych wyrokach odmówił zastosowania; wystarczy odpowiedź co do zasady, bez liczenia pism. Wzór odpowiedzi - czy obrona ma charakter jednolity. Informacja o przekazywaniu ponagień - czy działa art. 37 § 4 Kodeksu postępowania administracyjnego, który nakazuje przekazać ponaglenie organowi wyższego stopnia „nie później niż w terminie siedmiu dni od dnia jego otrzymania”, czy też Urząd stosuje § 3a - jak Wojewoda Podlaski i Wojewoda Łódzki - i ponaglenie zostaje bez rozpoznania i bez przekazania. Urząd do Spraw Cudzoziemców wskazał, że „nie ma technicznej możliwości wyodrębnienia, które z ponagień wpłynęły do Szefa Urzędu „wraz z aktami od wojewody” - informację ma więc tylko urząd wojewódzki. Informacja o prośbach o przyspieszenie - czy poza k.p.a. istnieje ścieżka szybszego rozpatrzenia i czy dostęp do niej opiera się na spisanych kryteriach; to kwestia równego traktowania stron. Szczegółowego podziału - poza podziałem na lata - nie wymagam.

Skala sprawy: 463 487 spraw z art. 114 ustawy o cudzoziemcach w toku, średnio 341 dni (odpowiedź na interpelację nr 12584, stan na 13 października 2025 r.), przy ustawowym terminie 60 dni; nieprawidłowości w 231 z 384 zbadanych spraw (60,1%) we wszystkich skontrolowanych urzędach wojewódzkich (NIK, P/23/069).

Syntetycznie. Po zawężeniu chodzi o jedną liczbę na rok (skargi przekazane do sądu) i cztery odpowiedzi co do zasady, bez przeglądania akt. Razem z danymi pozostałych urzędów odpowiadają one na pytanie, czy strona postępowania trwającego średnio 341 dni przy ustawowych 60 ma w okresie obowiązywania art. 100d jakikolwiek środek przeciw przewlekłości: ponaglenie zostaje bez rozpoznania, a w sądzie organ powołuje przepis, którego Naczelny Sąd Administracyjny odmówił zastosowania. Dane wykorzystuję w sprawie prowadzonej przez Rzecznika Praw Obywatelskich, w materiale dla Najwyższej Izby Kontroli i w pracach nad projektem UD408.

[imię i nazwisko usunięte]